

καὶ δὴ τοῖς πασί, καθ' ἅπερ καὶ ὁ Σταγυρίτης ἀποφάνεται «τό τε μιμῆσθαι σύμφυτον τοῖς ἀνθρώποις ἐκ παιδῶν ἐστί, καὶ τούτῳ διαφέρουσι τῶν ἄλλων ζώων ὅτι μιμητικώτατόν ἐστι καὶ τὰς μαθήσεις τὰς πρώτας διὰ μιμήσεως ποιεῖται.» (Ἀριστοτέλ. ποιητ. 4).

Ἄλλ' ἐπανιώνμεν τὸν λόγον ἐν τῇ προτέρᾳ αὐτοῦ χοροῖ.

Εἴπομεν ὅτι ἡ ποιητικὴ ἐστὶ τέχνη καὶ δὴ τέχνη καλὴ. Τούναντίον μὴ συμβαίνει γίνεσθαι τῇ πεζογραφίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῆς εὐρισκομένη συνωδὰ τῷ δεδομένῳ μοι ὀρισμῷ ταύτῃ ἔχοντ' ὥδι. «Ἡ πεζογραφία τὸ ἕτερον τῶν εἰδῶν τοῦ λόγου οὖσα — τοῦ ἀντίβαινοντος ταῖς καταστάσεσι τῆς ἀνθρωπείας ψυχῆς, ἅτε δὴ ὄντος ἐκφάνσεως τοῦ κυρίως ἀνθρώπου —, οὐπερ δὴλον δὴ τὸ ἥθος ἡρεμον καὶ ἡσυχαστικόν, ἐστὶν ἡσύχιος ἐκφρασις τῶν γνώσεων τοῦ Ἑγῶ, οἷα καὶ ὧσιν αὐταί, σοβαρῶς βαίνουσα ἐγκατοπτρίζουσα ἐαυτῇ μᾶλλον τὰ βλαστήματα τῆς γνωστικῆς δυνάμεως τὰ οὐκ ἐκ τῆς δημιουργικῆς φαντασίας ἀποθρόσκοντα οὐδόλως αὐτῆς θίγοντες καὶ οὕτω τείνουσα εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ὃν ἡ ψυχὴ προὔθετο σκοποῦ, τὴν τῆς ἀληθείας γνῶσιν, τῆς ἐπιστήμης δὴλον» ἢ ἡ πεζογραφία ἐν τῇ ἀρχῇ μὲν αὐτῆς οὐκ ἐστὶ τέχνη, ὥσπερ τεχνὴ οὐκ ἐστὶ καὶ ἡ οἰκοδομία καλύβης ἀπλῆς προφυλακῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῶν στοιχείων τῆς φύσεως καὶ τῶν θηρίων. Ἀλλὰ μέντοι εἴτα ὥσπερ καὶ ἡ οἰκοδομία τῆς καλύβης ἐκείνης πρὸς τῇ ἀμύνῃ τῶν στοιχείων σκοπεῖ ἀποδοῦναι τῷ οἰκοδομήματι μορφήν καλλιτεχνικὴν διεγείρουσαν τῷ θεω-

μένῳ τὸ λογικὸν συναίσθημα τοῦ καλοῦ, ὅτε πάντως αὕτη τέχνη ἐστὶ καὶ δὴ τέχνη καλὴ, (ἅτ' ἐν νῷ ἔχουσα τὴν ὡς οἶόν τε ὕλικοις οὖσιν ἐκφρασιν τῆς ιδέας τοῦ καλοῦ), οὕτω καὶ ἡ πεζογραφία δύναται ἂν τέχνη ἀποβῇ, εἴπερ ὁ λογογράφος σκοπεῖ τεχνικῶς ταύτην ἐξεργάσασθαι, ὥστε δοθῆναι τοῖς ἀκροαμένοις ἡδέως οὕτω δὲ δυνηθῆναι διὰ τῆς ἀναλόγου ἐντυπώσεως αὐτῶν ἐφικέσθαι τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἐαυτοῦ λόγου.

(Ἀκολουθεῖ).

ΘΕΟΦΑΝΗΣ Ν. ΚΟΝΤΗ.

ÆTHÆRÆ THTHMΒ

Η ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΤΣΑΚΩΝΩΝ.

Ὁ κ. Ἀλδέφντος Τούμπ, ὑψηγνητὴς τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας τῆς Φορειδουάγης ἐν τῇ πανεπιστημίῳ, ὅστις διέτριψε πρὸ τινος καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει ἐδημοσίευσεν ἄρτι ἐν γερμανικῷ περιοδικῷ μελῆτῃν περὶ τῆς ἐθνογραφικῆς θέσεως τῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Κυνευρίᾳ οἰκούντων Τσακῶνων, δι' ἧς, ἀναιρῶν πάντα τὰ περὶ ξενικῆς αὐτῶν καταγωγῆς λεχθέντα, ἀποδεικνύει ὅτι εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ διὰ τῶν Δωριέων. Τὴν λῆαν ἐνδιαφέρουσάν καὶ ἐμβριθῆ ταύτην μελέτην ἀ-

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Δύο κυρίως ζητήματα ἀπησχόλησαν ἄρτι τὴν ἡμετέραν κοινότητα, τὸ μὲν πλεόν τὸ δὲ ἑλαττον, τὸ ζήτημα τῆς ἀναστολῆς τῆς λειτουργίας τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς ἐνεκα τῆς βλάβης τοῦ οἰκοδομήματος αὐτῆς ὑπὸ τῶν σεισμῶν καὶ τὸ ζήτημα πάλιν τῶν πρακτικῶν σχολῶν, ἀναβιῶσαν ἐν συνέλευσει τῆς κοινότητος Σταυροδρομίῳ.

Ὁμολογουμένως ἡ ἀναστολή, ὡς λέγουσιν οἱ δράσται αὐτῆς, τῆς λειτουργίας τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς, ἐγένετο ἐσπευσμένη, καὶ τοῦτο ἐνδομύχως, πεποίθαμεν, ἀνομολογοῦσι καὶ αὐτὰ τὰ σεβαστὰ μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου. Συμβαίνουνσι πολλάκις — καὶ τοῦτο συνηθέστερον — αἱ πρώται ἐντυπώσεις νὰ παράγωσι κατὰ πληξίν, τῆς δὲ καταπλήξεως ταύτης ἀποτέλεσμα εἶνε ἀποφάσεις, αἵτινες ὕστερον, παρελθουσῶν τῶν πρώτων ἐντυπώσεων, κρίνονται ἀσύμφοροι. Καὶ ἂν μὲν ὑπάρχῃ καιρὸς πρὸς πρόληψιν τοῦ κακοῦ, ἔχει καλῶς, ἂν δὲ μὴ ἡ κατὰ πληξὶς μεταβάλλεται εἰς ἐκπληξίν ἐπὶ τῷ ἀτυχήματι καὶ ἡ συμφορὰ συντελεῖται. Ἡ ἀναστολή τῆς λειτουργίας τῆς Θεολογ. Σχολῆς σημαίνει καθ' ἡμᾶς οὐχὶ διακοπὴν ἐπὶ ἐν ἔτος τῶν μαθημάτων, ἀλλὰ παραλυσίαν πλήρη, ἀφ' ἧς δὲν δύναται νὰ ἀπαλλαγῇ ἡ σχολὴ ἢ μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἐτῶν. Τίς πιστεύει

ὅτι μετὰ ἐν ἔτος ἀποκατασταθήσονται διευθυνταί, καθηγηταί καὶ μαθηταί; Ὁ διευθυντής, δὲν πρόκειται περὶ προσώπου, οἱ καθηγηταί, ὑφίστανται ἐλεύθεροι ὡς ἄνθρωποι δ' οὗτοι περιβαλλόμενοι ὑπὸ ἀναγκῶν θὰ τραπῶσιν ἢ ἂν εὕρωσιν ὁδὸν πρὸς περιστολὴν τοῦ βίου, ἐπομένως κατὰ τὸ ἐπὶ ἐτος οὗτοι δὲν θὰ εἶνε δυνατόν νὰ ἐπανέλθωσι πάντες εἰς τὴν σχολήν. Ἡ σχολὴ μέχρι τοῦ νῦν ἐπασχεν ἑλλείψιν καθηγητῶν πολλὰ ἔδρα ἔμενον κενά. Τούτου οὕτως ἔχοντος, πῶς εὐρεθήσονται μετὰ ἔτος ἡμέτερος οἱ καθηγηταί;

Ἄλλ' οἱ μαθηταί; Οὗτοι καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῆς διακοπῆς διασκορπισθέντες εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὄριζοντος ἀδύνατον νὰ συναθροισθῶσι πάντες, διότι τινὲς μὲν, πτωχοὶ ὄντες, θὰ τραπῶσι περὶ βιοποριστικὰ ἔργα, ἄλλοι δὲ θὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς μελέτας μὴ θεολογικάς, τινὲς δὲ μόνον θὰ ἐπανέλθωσι, τινὲς, πάνυ ὀλίγοι, δι' ὧν ἡ σύμπληξις αὐτῆς τῆς σχολῆς οὐ συντελεσθήσεται.

Παραλείπομεν πάντας τοὺς ἄλλους λόγους, οἷς ἄλλοι μετὰ πολλῆς τῆς λογικῆς προσήγγαγον καταδεικνύοντες τὸ ἄτοπον τῆς ἀναστολῆς τῶν ἐργασίῶν τῆς σχολῆς, διότι δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν ὁ χωρὸς. Ἀρκοῦσιν ὅμως, νομίζομεν, οἱ λόγοι οὗτοι, ὅπως πείθωσι πάντα περὶ τοῦ ἐσπευσμένου τῆς ἀποφάσεως. Εἶνε λυπηρὸν δέ, ὅτι καὶ τὸ σπουδαϊότατον τοῦτο ζήτημα προσεκτικῶς χαρακτηρὰ προσωπικόν, ὥστε προὔκειτο περὶ ἀπολύσεως ἢ μὴ ἀπολύσεως τοῦ τῶος διευθυντοῦ. Περὶ τούτου δὲν πρόκειται. Ἡ ἐφορεῖα τῆς σχολῆς καὶ ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἂν ἐπέστησαν ὅτι διατήρησις τοῦ τῶος διευθυντοῦ ἦν ἀσύμφορος, ἡδύνατο ν' ἀπολύσωσιν αὐτόν, οὐχὶ τὴν σχολὴν ὅλην. Χάριν τῶν ἀτόμων δὲν πρέπει νὰ θυσιάζωνται ὕψιστα ἀρχαὶ καὶ γενικὰ συμφέροντα. Πρόκειται περὶ τῆς σχολῆς οὐχὶ περὶ τοῦ διευθυντοῦ. Ἡ

ποσταλείσαν ἡμῖν ἐν ἰδιαίτερόν φυλλαδίῳ δημοσιεύομεν κατωτέρω, παραλαμβάνοντες ἐκ τῶν ἐπισυνημμένων πολλῶν σπουδαίων καὶ ἀναγκαίων ὑποσημειώσεων καὶ παραπομπῶν τὰς κυριώτερας μόνον.

Α'.

Ἐπὶ τῆς χαραδρῶδους δυτικῆς κλιτύος τοῦ Πάρνωνος μέχρι τῆς θαλάσσης, μεταξύ τῶν δύο πόλεων Ἀγίου Ἀνδρέου πρὸς Βορρᾶν καὶ Λεωνιδίου πρὸς Νότον, ἦτοι ἐν τμήματι τῆς ἀρχαίας Κυνουρίας, οἰκεῖ ἑλληνικός λαός, ὅστις ὡς ἐκ τῆς ἰδιαζούσης αὐτοῦ καὶ τοῖς λοιποῖς Ἑλλήσιν ἀκαταλήπτου διαλέκτου ἐπεσπάσατο τὴν προσοχὴν τῶν τε ἐλλήνων καὶ τῶν εὐρωπαίων σοφῶν, ἀσχοληθέντων ἐπανειλημμένως περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐθνογραφικῆς θέσεως τοῦ μικροῦ τούτου λαοῦ, τῶν Τσακῶν· οὗτοι ἐχαρακτηρίσθησαν νῦν μὲν ὡς Ἰωνες ἢ Δωριεῖς, νῦν δὲ ὡς Σλαῦοι ἢ ἀπόγονοι ἐτέρου βαρβαρικοῦ λαοῦ.

Ἐκ τῶν Βυζαντινῶν πρῶτον ὁ Γ. Παχυμέρης (130ος αἰὼν) Νικηφόρος ὁ Γρηγοράς (14ος αἰὼν) ἐθεώρησαν αὐτοὺς ὡς ἀπογόνους τῶν ἀρχαίων Λακῶνων. Ἡ Ἐσπερία διὰ τῶν πρὸς τὸν Κρούσιον ἀνακοινώσεων τοῦ Γκέρλαχ (1574) ἔλαβε τὸ πρῶτον αὐθεντικὰς περὶ τῶν Τσακῶνων ἐιδήσεις, θεωρουμένων ὡς καταγωγῆς ἰωνικῆς. Τὴν γνώμην ταύτην ἐξήντησε νὰ ὑποστηρίξῃ ὁ Θεόδωρος, ἥκιστα ἐπιτυχῶν, ἄλλο παρεδόχθησαν ἄνευ ἐπικρίσεων, καίτοι ἦδη ὁ Βιζοαζὼν εἶχε διαγνώσει τὴν ἀλήθειαν. Οἱ δὲ τοῦ Δίνκ², ἀπορρίπτοντος τὸν

1) Προλεγόμενα εἰς Ομήρου Ἰλιάδα (Βενετία 1788) 49.

2) Περιοδεία εἰς Πελοπόννησον 2, 505-508

σχολή πάσχει, καὶ κακῶς πάσχει, ἡ σχολὴ διελύθη καὶ κακῶς διελύθη. Διὰ τούτων σημαίνει ἡ ἀνιστολή· ὅς μὴ παύζομεν μὲ τὰς λέξεις.

..

Τὸ ἕτερον ζήτημα ὅπερ ἀπασχόλησε τὴν ἡμετέραν κοινωνίαν ὡς εἵπομεν κατ' αὐτὰς εἶνε τὸ ζήτημα τῆς προσηκούσης ἡμῖν μέσης παιδείσεως, διότι περὶ τούτου πρόκειται. Αἱ ἀπὸ αἰῶνων ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἰδίᾳ ἐν Γερμανίᾳ συζητήσεις περὶ γυμνασίου καὶ πρακτικῶν σχολῶν (realschulen) μετωχτευθήσαν καὶ παρ' ἡμῖν ἦδη, ὅτε ἐκόπασαν αὐτόθι καὶ παρίστανται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς τὸ μέσον ἀπόστολοι παρ' ἡμῖν τῶν π ρ α κ τ ι κ ῶ ν σχολῶν (réalistes) βοῶντες καὶ κρίζοντες καὶ λέγοντες ὅτι οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς, ἡ προγονικὴ σοφία, οἱ τοσούτους λαοὺς ἀναδείξασα εἶνε περιττὴ καὶ προτείνουσι νὰ περιστάλλῃ αὕτη χάριν ἄλλων μαθημάτων. Ἐν ταῖς γνώμας δὲ ταύταις οὐ μόνον σύγχυσις συστήματος καὶ μεθόδου κρατεῖ, ἀλλὰ καὶ τῆς μέσης παιδείσεως πρὸς τὴν ἐιδικήν, διότι πολλὰ τῶν προτεινομένων μαθημάτων οὐδὲν ἀνήκουσι τῇ μέσῃ παιδείᾳ, τῇ ἐγκυκλίῳ λεγομένῃ, δὲν ἀναγράφονται δὲ οὕτε ἐν τοῖς προγράμμασι τῶν π ρ α κ τ ι κ ῶ ν γ υ μ ν α σ ι ῶ ν (realgymnasien) οὕτε ἐν τοῖς προγράμμασι τῶν π ρ α κ τ ι κ ῶ ν σχολῶν (ralschulen) ἐν Γερμανίᾳ. Πρέπει, νομίζομεν, νὰ νοηθῇ καλῶς ὅτι ἀμφοτέρω ταῦτα τὰ εἶδη τῶν παιδευτηρίων ἀνήκουσι τῇ μέσῃ παιδείᾳ καὶ στοχάζονται τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ ὅς καὶ τὸ γυμνάσιον. Τοῦτο δὲ ὁμολογοῦσι καὶ αὐτοὶ οἱ réalistes παρῶμενοι πάσῃ δυνάμει ν' ἀποδείξωσιν ὅτι οἱ ἀπόφοιτοι τῶν πρακτικῶν σχολῶν δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰ

δωρικὸν τῶν Τσακῶνων χαρακτῆρα δισταγμοί, οὐδεμίαν ἔχει σπουδαιότητα.

Νέαν τροπὴν ἔλαβε τὸ ζήτημα ἡμῶν διὰ τοῦ ὁλαυ-στοῦ Κοπιτάρ ὅστις προλέγων, οὕτως εἰπεῖν τὴν τοῦ Φαλμεράγερ ὑπόθεσιν κηρύσσει καὶ τοὺς Τσακῶνας ὡς¹ Σλαῦους, τοῦθ' ὅπερ οὐδ' ὁ Φαλμεράγερ² αὐτὸς τολμᾷ νὰ παραδεχθῇ.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι οὗτος μετὰ μικρὸν μετέβαλλε γνώμην, φρονῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὀνομάτων τῶν θέσεων ὅτι οὐδ' ἅπασαν τὴν ἀνατολικὴν τῆς Πελοποννήσου ἀκτὴν ὀφείλει νὰ θεωρῇ ἐλευθέραν Σλαῶν, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ θεωρῇ τοὺς Τσακῶνας αὐτοὺς ὡς Σλαῦους. Ἡ τελευταία αὕτη γνώμη μέλεις μετὰ τοῦτον ἐξεφράσθη κατηγορηματικῶς, ὡς ὑπὸ τοῦ Χάϊλμαϊερ, Χόπφ, Κρίνγκ, Χερτζμπεργκ, ἐνῶ ἕτεροι τοὺς Τσακῶνας θεωροῦσιν ὡς λείψανα ἀρχαίου ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἰσχυριζόμενοι ἐν τούτοις ὅτι ἐπὶ πλείονος ἢ μεγάλης μετὰ Σλαῶν ἐπιμῆξις, οὗτοι δὲ εἶναι ὁ Σαφαρὶκ, ὁ Γρηγορόδιος, ἐπ' ἐσχάτων δὲ ἰδίᾳ ὁ Φίλιππων Ἀφ' ἐτέρου ὅμως ὁ ἐκδουλισμὸς τῆς χώρας τοῦ Πάρνωνος πολυμεῖται ὑπὸ πλείεστων σοφῶν, ἰδίᾳ δὲ ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες ἀκριβοτέρον περὶ τὴν τῶν Τσακῶνων γλῶσσαν ἠσχολήθησαν, ἥτοι τῶν ἄνω μνημονευθέντων Μούλαχ³, Δεδίλ⁴, Κομπαρέττη καὶ ἰδίᾳ τοῦ Δέφνερ, τέλος δὲ τοῦ Χατζηδάκη⁵,

1) Wiener Jahrb f. Litt. 1822 XVII 96

2) Geschichte d. Halb. Morea I 260 ff 2779.

3) Gramm. d. griech. Vulgarspr., 102 ff

4) Α. α. Ο. = Ὁ Οἰκονόμος «Γραμματικὴ τῆς τσακωνικῆς διαλ. (2 ἔκδ. 870) δὲν ἐκφράζεται περὶ τοῦ ζητήματος.

5) Εἰσαγωγή S 98.

πανεπιστήμια καὶ νὰ ἀκολουθήσωσιν ἢν ἂν βούλωνται ἐπιστήμην. Τοὺς παρ' ἡμῖν réalistes λαμβάνει ἴσως ἡ λεπτομέρεια αὐτῆς, ἥτις ἀποδείκνυσιν ὅτι οἱ προσβύτεροι συνάδελφοι αὐτῶν τῆς Γερμανίας ἠθέλησαν τὴν πρακτικὴν σχολὴν προπαρασκευαστικὴν ἐπίσης τοῦ πανεπιστημίου, ὡς εἶνε τὸ γυμνάσιον. Ἄλλ' ἂν πρόκειται περὶ προπαρασκευαστικῆς σχολῆς, ἂν πρόκειται περὶ μελλόντων ἐπιστημόνων τίς ἡ ἀνάγκη φωνῶν; μὴ ἀπεδείχθη ὅτι τὸ γυμνάσιον ἀστοχεῖ ἐν τούτῳ; οὐχὶ βεβαίως.

Ἡ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος δὲν εἶνε εὐχερής, διότι ὡς εἵπομεν πολλὰ ζητήματα εἶνε συναρτῆ αὐτῶν, αἱ δὲ ἐν τοῖς προσωπικοῖς κοινοβουλίοις, ἐν ταῖς ἐφημερίαις καὶ ἐν τῇ περιοδικῇ τύπῃ ὡς καὶ ἐν συνεδρίοις παιδαγωγικοῖς συζητήσεσιν ἐπίσης πρέπει νὰ μὴ παρορθῶσι, διότι ἐκ τούτων φανερωθήσεται ὅτι πολλὰ ὡς καὶ νῦν παρορισζόμενα ἀπεδείχθησαν κατὰ τὰς θεωρίαν καὶ πρᾶξιν. Θὰ παρατηρηθῇ δὲ ἐν ἄλλοις, ὅτι ὁ ἄλλοτε τμηματάρχης τῆς μέσης παιδείσεως ἐν Γερμανίᾳ Wiese ἔγραψε: «Παρατηρήθη ἐπίσης ὅτι τὰ γερμανικὰ θέματα τῶν ἀποφοίτων τοῦ γυμνασίου ἴσταν κατὰ μέσον ὅρον μετὰ ἱκανοποιητικῶν τῶν τῶν ἀποφοίτων τῆς πρακτικῆς σχολῆς». Ὁμολογεῖ δ' οὗτος ὅτι ἐπὶ μακρῶν σειρᾶν ἐτῶν παρατηρήθη ὅτι ἡ γυμνασιακὴ μόρφωσις ἀπέδειξε ἱκανωτέρας πρακτικῶς ἐν τῇ διεύθυνσιν τῶν διανοῶν ἀνωτέρους ὑπαλλήλους. «Ὁ ὑπουργὸς τοῦ ἐμπορίου Achenbach, ἐπιπροστίθησιν ὁ Wiese, ἀγγέλλει ἐπίσης ὅτι κατὰ παρατηρήσεις γενομένας ἐν τοῖς ἰδρύμασι τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ, οἱ ἀρχαῖοι μαθηταὶ τοῦ γυμνασίου ὑπερτεροῦσι, πλὴν ἐξαιρέσεων τινῶν, τοὺς ἐξελλέντας τῶν πρακτικῶν σχολῶν».

Αἱ παρατηρήσεις αὗται, αἵτινες καὶ ἀλλὰ ἄλλοι, ἐν Αὐστρίᾳ, ἐγένοντο, συνετέλεσαν ἐν πρώτοις εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς πρα-

ὦν κύριον ἀποτέλεσμα, ἵτοι ὁ δωρικὸς τῆς τσακωνικῆς διαλέκτου χαρακτὴρ κατέστη κοινὸν τῆς ἐπιστήμης κτίμα.

Ἄξιον σημειώσεως εἶναι ὅτι ἐπ' ἐσχάτων ὁ Ψυχάρης¹ καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Περνὼ ἐξέφρασαν δισταγμούς κατὰ τῆς λακωνικῆς τῆς τσακωνικῆς διαλέκτου καταγωγῆς, ὁλως ἀδοσίμως ὅμως, ὡς ἐγὼ μετὰ τοῦ Γ. Μέγερ φρονῶ². Ὅτι δὲ οἱ Τσάκωνες εἶναι Ἀλβανοί, τοῦτο ἐκτὸς τοῦ Σάθα οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἐφρόνυνδε· ἡ γνώμη αὕτη εἶναι μόνον συνέπεια τῆς ἐξαιρετικῆς ἐθνογραφικῆς υποθέσεως τοῦ διαπρεποῦς ἱστορικοῦ.

Τὸ ὅτι ἡ Τσακωνικὴ διάλεκτος ἐν συνόλῳ εἶναι τελευταῖος βλαστὸς τῆς Λακωνικῆς, δέον νὰ θεωρηθῇ συγχρόνως καὶ ὡς σημεῖον ἀρχῆς καὶ υποστηρίξεως τοῦ ζητήματος τῆς ἐθνογραφικῆς τῶν Τσακῶνων θέσεως· ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην τὸ ζήτημα ὁριστικώτατα καταλήγει εἰς τὴν γνώμην τῆς ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καταγωγῆς τοῦ λαοῦ τούτου.

Β'.

Συγχρόνως ὅμως ὑπάρχει ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἅπαντα ἢ ἀνατολικῶς τοῦ Πάργωνος ζῶνι ἐξεσλαβίσθη, οἱ δὲ Τσάκωνες χαρακτηρίζονται ὡς «καθαροὶ Σλαῦοι» (Χόπφ.).

Πρὸς υποστήριξιν τούτου προσάγονται ἱστορικοὶ λόγοι, οἵτινες ὅμως δὲν εἶναι ἄμεσοι, διότι γενικῶς ὁ ἱστορικὸς καθορισμὸς τῆς τῶν Σλαύων ἐπιδρομῆς

1) Etude de philol. néogrecque p. XXVII f.

2) Berl. phil. Wochenschrift 1883 Sp. 213-214 f.

κτικῆς σχολῆς τοῦ πρώτου βαθμοῦ, ἤτοι σχολῆς ἐχούσης ἐν τῷ προγράμματι αὐτῆς τὴν ἐτέραν τῶν κλασικῶν γλωσσῶν, ὑπὸ τὸ ὄνομα π ρ α κ τ ι κ ὸ ν γ υ μ ν ἄ σ ι ο ν (realgymnasium) καὶ τὴν ἐξασθένειν τῆς ἐρίδος. Ἀλλὰ τούτων γιγνομένων ἰδρῶθη καὶ Σύλλογος ἐνωτικὴν ἐπιδιώκων σχολὴν, ἥτοι θέλων ἀντὶ τῶν δύο σχολῶν παιδεύσεως, τοῦ γυμνασίου καὶ τῆς πρακτικῆς σχολῆς, τὴν υποστήριξιν μίξας σχολῆς, ἀναπληρούσης ἀμρότερα. Ὁ Σύλλογος ὅμως οὗτος δὲν ἠδυνήθη νὰ προαχθῇ. Τὸ δὲ ἐν Παρισίοις κατὰ τὴν παγκόσμιον ἔκθεσιν τοῦ 1879 γενόμενον διεθνὲς ἐκπεδευτικὸν συνέδριον ὑπὲρ δύο εἰδῶν παιδευτηρίων ἀπεφάνετο, ὡς ἐν τῷ ἐτέρῳ ἐτηρεῖο ἐπίσης ἡ λατινικὴ.

Ἡ διδασκαλίᾳ τῆς λατινικῆς, τῆς ἐτέρας δηλ. τῶν κλασικῶν γλωσσῶν, κατέχει τόσας ὥρας ἐν τοῖς πρακτικοῖς γυμνασίοις ὅσας ἐν οὐδενὶ τῶν ἡμετέρων γυμνασίων. Ποῖον γυμνάσιον δαπανᾷ πεντήκοντα ἔξ ὥρας τὴν ἐβδομάδα πρὸς ἐκμάθησιν τῆς λατινικῆς; Καὶ αὐτὸ τὸ κλασικώτατον θεωροῦμερον τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς νομίζομεν ὅτι δαπανᾷ ὀλιγωτέρας. Τὸ δὲ ἐν Πρωσσίᾳ γυμνάσιον πρὸς μὲν τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ 1882 ἀνέγραψεν ὑπὲρ τὰς ὀγδοήκοντα καθ' ἐβδομάδα ὥρας μετὰ δὲ τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ 1882 ὑπερεβδόμηκοντα, δαπανῶν ἅμα καὶ ὑπερτεσσαράκοντα ὥρας ὑπὲρ τῆς ἐλληνικῆς.

Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο μικροῦ δεῖν ἐξέτρεπεν ἡμῶς τῶν διαγεγραμμένων ὁρίων τῆς ἐπιφυλλίδος ταύτης. Ἐφ' ᾧ καὶ περαίνοντες τὰ ὀλίγα ταῦτα, εἰς ἃ πλανῶν νὰ ἐπανέλθωμεν αὐθις ἐκτενέστερον πραγματευόμενοι τὸ ζήτημα ὑφ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐπὶφεις, παρατηροῦμεν ὅτι, ἐπεὶ δὲ πρὸς ἡμῶν ἐπὶ αἰῶνας, ἀπὸ τοῦ Κομμενίου, τὰ ζητήματα ταῦτα ἐν Γερμανίᾳ, Γαλλίᾳ, Αὐστρίᾳ, Ἑλβετίᾳ, Βελγίῳ καὶ ἀλλοχοῦ ἐτέθησαν ἐπὶ τοῦ

εἶναι σχεδὸν ἀδύνατος. Ἀλλ' ἀντὶ ν' ἀποδίδωμεν σπουδαιότητα εἰς τὰς περὶ Σλαβωνίας γῆς (terra Slavonia) κ. ἄ. τ. γνώμας, προσδράμωμεν μᾶλλον εἰς τὴν μελέτην τῶν ὀνομάτων τῶν θέσεων, ὡς εἰς τὸ ἀριστον πρὸς διασάφηνσιν τοῦ πράγματος μέσον. Ἡ νεοελληνικὴ γλῶσσα ὡς ἐκ τῆς ἐναντίον τῶν σλαβικῶν στοιχείων τραχύτητος αὐτῆς οὐδὲν ἀσφαλὲς κριτήριον παρέχει· ὑπὸ τὴν ἐποψὴν δὲ ταύτην καὶ τὸ Τσακωνικὸν ἰδίωμα ἔχει ἀκριβῶς ὅπως καὶ αἱ λοιπαὶ διάλεκτοι τῆς νεοελληνικῆς, καίτοι ὡς καὶ ἡ τελευταία αὕτη δὲν ἐπεδειξάτο ἐπιφυλακτικότητα περὶ τὴν ἀποδοχὴν ρωμανικῶν γλωσσικῶν στοιχείων¹.

Ἀκριβῶς τὰ νεώτερα ὀνόματα τῶν τοποθεσιῶν τῆς ἀρχαίας Κυνουρίας κατέρριψαν τὴν ἀξίαν τῶν*θεωριῶν τοῦ τε Φαλμεράγερ καὶ τῶν πρὸς ἐνίσχυσιν ἰδίων ἰδεῶν τούτῳ συνταχθέντων. Ἀλλ' ἡ ἐρευνὰ τῶν ὀνομάτων τῶν θέσεων τῆς Πελοποννήσου δὲν ἐπεχειρήθη μέχρι τῆς σήμερον μεθοδικῶς, ἡ δὲ τοῦ Φαλμεράγερ θεωρία δὲν ἐξεβλήθη, οὕτως εἰπεῖν, καθ' ὁλοκληρίαν, ἢ μᾶλλον ἐν τῇ ἀναιρέσει αὐτῆς δὲν ἐγένετο χρῆσις κρείσσονος μεθόδου. Ἐν τοῖς κατωτέρῳ λοιπὸν ἀνέλαβον τὸ ἔργον τοῦτο, ὑποβάλλων εἰς ἐξέτασιν τὰ ὀνόματα τῶν θέσεων τῆς τσακωνικῆς χώρας. Ὡς βάσις τῶν ἐρευνῶν μου διὰ τὰ ὀνόματα τῶν θέσεων μοὶ ἐχρηστέμευσαν ἐκτὸς τῶν μεγάλων ἐργων, ἐν αἷς ἐκτίθενται περιοδεῖαι εἰς τὰ μέρη ἐκεῖ-

1) Οἱ ὑπὸ τοῦ Κοπιτάρ καὶ τοῦ Θεορίσου ἀναφερόμενοι σλαβισμοὶ καταφαίνονται ὄντες φαινομενικοὶ μόνον· οὕτω π. γ. ἡ λέξις μάτη, δὲν εἶναι σλαβικὴ ἀλλ' ἀρχαία ἐλληνικὴ (μάτηρ). Πρβλ. καὶ Deffner Archiv. S. 8.

τάπητος καὶ ἐξηλέγχθησαν, προγράμματα δὲ διάφορα συνελήχθησαν καὶ τὰ πράγματα ὑπὲρ τοῦ γυμνασίου ἐκλινον, ἐπιβέβληται ὑμῖν ὅπως πρὸ πάσης ἀποφάσεως μελετήσωμεν ταῦτα ἀπαθῶς, ἄνευ φωνῶν καὶ πατάγου, ὡς πράττουσιν οἱ δῆθεν πρακτικοί, ἵνα μὴ ζητούντες τὰ βελτίω τὰ χεῖρω προκρίνωμεν, συμβάλλοντες οὕτως εἰς τὴν ἐθνικὴν βλάβην. Πλὴν δὲ τῶν ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς παιδείσεως λόγων ἀνάγκη ἐπίσης νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν καὶ λόγοι ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους ἀπορρέοντες, οἵτινες ἐπίσης εἰσὶ σπουδαιότατοι. Παρατηρητέον δ' ἐν ταῦθα ὅτι ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς ἡμετέρας παιδείσεως φανεροῦται ὅτι οἱ πάλαι ἀπόφοιτοι τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς καὶ τῶν ἄλλων ἡμῶν γυμνασίων ἠδδοκίμου καὶ εὐδοκίμουσιν ἐν τῷ ἐμπορίῳ καὶ ταῖς τέχναις, ἐκ δὲ τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους δηλοῦται ὅτι ἐξ οὗ ὁ κοσμοπολιτισμὸς ἐπίτασιν παρ' ἡμῖν ἔλαβεν καὶ αἱ δῆθεν πρακτικαὶ ἰδέαι ἀνεφάνθησαν ὀλίγοι ἐσμέν πρὸς τὰς ἀνθρωπιστικὰς ἰδέας, ὁλιστικώτεροι δὲ γενόμενοι κατὰ χρημῶν φερόμεθα.

Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι τὰ τῆς παιδείσεως ἡμῶν οὐ χρῆζοι μελέτης, ἀλλ' ἡ μελέτη αὕτη δέον νὰ περιστραφῇ ἰδίᾳ περὶ τὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων. Αὕτη χρῆζει, νομίζομεν, μεταρρυθμίσεως ἐν τε τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἐλληνικῆς—ἐν ταύτῃ πρὸ πάντων—καὶ ἐν τῇ τῶν ἄλλων μαθημάτων ἐν οἷς καὶ τῶν τεχνικῶν.

Προσοχῇ, ἵνα μὴ οἱ πρακτικοὶ ἀποδείχθωσιν ἀσχοῦς θεωριῶν συγκεχυμένων φέροντες, οἱ δὲ θεωρητικοὶ ὑπολαμβανόμενοι πρακτικώτατοι, ὅτε ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἐρεῖδόμενοι καὶ μὴ παρασυρόμενοι ὑπὸ ἐπιπολαίων παρατηρήσεων καὶ ἐντυπώσεων.

να, μάλιστα πάντων ὁ αὐστριακὸς γενικὸς χάρτης τῆς Ἑλλάδος (ἐν Βιέννῃ 1885) καὶ ὁ τοῦ Φίλιππων χάρτης τῆς Πελοποννήσου (1892) ὡς καὶ ὁ χωρογραφικὸς πῖναξ τοῦ κ. Ι. Νουχάκη¹. Μέγαν ἀριθμὸν ὀνομάτων ἀγρῶν περιέχουσι καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Δέφφνερ (Archiv 167 ff) ἐκδοθέντα καὶ ἐρμηνευθέντα τσακωνικά πρωτόκολλα γάμων· ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ εἰς τὰ Ἀρχ(ία τοῦ Δεφφνέρου εἰσαγωγῇ ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα τοποθεσιῶν τινῶν. Τέλος ἀνέδραμον καὶ εἰς τὸν Δεβίλ. Δυστυχῶς ὁ κατάλογός μου ὀλίγιστα περιέχει ὀνόματα ὁρέων καὶ ἀγρῶν. Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἑκταδιν τῆς χώρας, περὶ ἧς πραγματεύομαι, ὑπὸ σπουδαιότητιν ἔλαβον ἐποῆσιν τὴν σημερινὴν ἐξάπλωσιν τῆς τσακωνικῆς γλώσσης². Ἐν τούτοις τὰ ὑπὸ τοῦ Φίλιππων διαγραφόμενα ὄρια χρήζουσι τῆς ἐξῆς διορθώσεως, ὅτι δέον νὰ προστεθῇ καὶ τὸ Κορακοβοῦνι. Ἐπειδὴ ἡ χώρα ἐξετείνετο ἄλλοτε πολὺ νοτιώτερον, οὐδόλως βλάπτει ἂν ἔνια τῶν ἀναφερομένων ὀνομάτων δὲν περιλαμβάνονται ἀκριβῶς ἐντὸς τῆς χώρας, ἐν ἣ ὁμιλεῖται σήμερον ἡ γλῶσσα. Πρὸς καθορισμὸν τῶν σλαυικῶν ὀνομάτων μοὶ ἐχρησήμευσαν ὡς σπουδαιότατον βοηθητικὸν μέσον αἱ ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι τῆς Βιενναίας ἀκαδημίας [1872 καὶ 1874 ἰδίᾳ] πραγματεῖαι τοῦ Μικλόσιτς περὶ τῶν σλαυικῶν ὀνομάτων θέσεων.

Πίναξ τῶν ὀνομάτων θέσεων τῆς Τσακωνίας.

1. Αἰδῆσις. — Μονὴ παρὰ τὸ Πράστον [χωρ. π.] βεβαίως ἑλληνικόν.
2. Ἀρμενο. — Θέσις ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Λεπιδίου [Dessu] λέξις ἑλληνικὴ [ἀ. ἐλλ. ἄρμενον] πρὸς. Ἀρμενιάς ἐν Κερκύρᾳ.
3. Βασκίνα. — (κατὰ τὸν Φαλμεράγερσ. 65 σλαυικὴ λέξις). Ἐκ τοῦ βοσκῶ κατὰ τὸν Δέφφνερ (Archu 178) οἱ κάτοικοι αὐτοῦ εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ποιμένες. Τῷ Δέφφνερ σύμφημι ὑποθετικῶς μόνον, διότι ἄγνοῶ ἂν ἡ μορφή εἶναι ἡ τσακωνικὴ μᾶλλον θὰ ἀπηντῶμεν τὴν λέξιν Βασονίνα· ἄλλως τὸ τσακωνικὸν κ πρὸ τοῦ ἰ μόνον ἐκ τ ἢ π. θὰ προήρχετο.
4. Δέρισε ἢ Δέρσε ἢ Δέσε, ὄνομα καταδόρας, κατὰ τὸν Δέφφνερ (Archu 178 καὶ Γράμμ. 111) [μετὰ πλήρους πεποιθήσεως = ἀ. ἐλλ. δέρεθρον] (βάρβαρον).
5. Δερνικέϊκον. — Ἐν τῷ δῆμῳ Λεωνιδίου [χωρ. π.] ἴσως ἐκ σλαυικῆς λέξεως (Mihlos II ἀρ. 89), ἥτοι εἶναι ἐπέκτασις τοῦ Δέρνικα ἢ Δέρνικο μετὰ τῆς καταλήξεως - εἶκο, ὅπερ ἀπαντᾷ συχνάκις ἐν ταῖς θέσεσι¹), ἥτοι (καλύβια) Δερνικέϊκα ἢ ἄα.
6. Δερό. — Παρὰ τῷ Μωρέᾳ τὸν λίαν 2 496, ἴδε Τυρός.
7. Δίγα. — Θέσις παρὰ τὸ Λεωνίδιον — λατ. vīg (i) las, νεοελ. *βίγλα (Δέφνερ, γραμ. 94).
8. Ἐγκνειστοῦρ ἰς. — Μοναστήριον παρὰ τὸ Πράστον (Δέφφνερ, Ἐγκλειστηρίον χωρ. π.) λέξις ἑλληνικὴ.
9. Εὐρεῖα, εὐρεῖα καὶ οὐχὶ ἀποτόμως ἀνερχομένη κατῆς παρὰ τὴν παραλίαν = εὐρεῖα, Δέφφνερ Ἀρχ.

(1) Τὴν κατάληξιν ταύτην θεωρῶ ἑλληνικὴν, παρελθιμένη μόνον τὸ ρωμέϊκον (ρωμαήκος).

Τὸ ἐπίθετον φαίνεται ἄλλως μὴ ἀπαντῶν ἐν τῇ τσακωνικῇ διαλέκτῳ, τοῦθ' ὅπερ συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς γνώμης ὅτι ἡ θέσις εἶναι ἀρχαία.

10. Θυρά, τά. — Θέσις παρὰ τὴν Τυρόν, (Δέφφνερ Ἀρχ. 167-170). Ἡ λέξις ἐν πάσῃ περιπτώσει ἑλληνικὴ. Ἐχομεν πλήρες δίκαιον νὰ συσχετίσωμεν τὴν λέξιν μετὰ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς θυρεά ἢ θυρεάν (θέσις τῆς Κυνοῦριος), χωρὶς ἔνεκα τούτου νὰ ἰσχυρίζομεθα ὅτι ἡ θέσις εἶναι μία καὶ ἡ αὐτή.

11. Στό Γιάλο. — Ἐν τῶν Καλυδοχωρίων τοῦ Πλάτδου (Λένκ 34 95), λέξις ἑλληνικὴ. Γιάλος, τσακωνιστὶ γιάλε (= αἰγιάλος) ὀνομάζεται ἡ παραλία τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέου (Δέφφνερ).

12. Κάλάμι. — Χώρα παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ῥυακὸς τοῦ Λεωνιδίου, ἐνθα φύονται πολλὰ κάλαμια. Ὀνόματα θέσεων παραγόμενα ἐκ τῆς ἐρί, καλαμος, ἀπαντῶσι συχνότατα ἐν τε τοῖς ἀρχαίοις καὶ τοῖς νέοις ἑλληνικοῖς χρόνοις.

13. Καμβυσέϊκα. — Ἐν τῷ δῆμῳ Λεωνιδίου (χωρ. π.)· ἐξ ὀνόματος προσώπου.

14. Κάννι. — Ποταμὸς παρὰ τὸ Πράστον (Λένκ, Μωρέα Β. 498.512). Ἡ γνῶμη τοῦ Λίκα, συνταυτίζοντος τὸ ὄνομα τοῦτο πρὸς τὸ Τάνος καταπίπτει, διότι τὸ τ μόνον πρὸ τοῦ ι μεταβάλλεται ἐν τῇ Τσακωνικῇ διαλέκτῳ εἰς κ (Δέφνερ, Γραμμ. 69 f). Κατὰ τὸν Ρὸς ὁ ποταμὸς ὀνομάζεται οὕτως ἐκ τινος κορυφῆς τοῦ Πάρνωνος. Ἐκ τοῦ καννί, λατ. canna; Δυνατὸν ἵνα κατὰ νόμον τῆς Τσακωνικῆς προφορᾷ· ἡ λέξις εἶναι ταυτοσημῶς τῇ καλάμῳ (Δέφφνερ, Γραμμ. 100).

15. Καρυά. — Μονὴ παρὰ τὴν Ὀριόνδαν (Leahe Γ' 505 καὶ α'). συχνότατα ἀπαντῶν νεοελ. ὄνομα τοποθεσιῶν, ἀνῆκον βεβαίως εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐλλ. λέξιν Καρύαι. Ἐν χώραις ἐνθα ἐπέδραμον οἱ Σλαῦοι, ἡ λέξις μετετράπη εἰς Ἀράχοβα.

16. Καστανίτσα (Καστάνιτσα). Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ λέξις ὡς πρὸς τὴν κατάληξιν αὐτῆς εἶναι σλαυικὴ (πρὸς. Meklos'ch Ortsn. A 24), τούτου δ' ἔνεκα γενικῶς θεωρεῖται ὡς σλαυικὴ· κατὰ τὴν ῥίζαν ὅμως αὐτῆς εἶναι ἑλληνικὴ· πρὸς τὸ ἀρχαῖον ἐλλ. ὄνομα θέσεως Κασταναία (ἐπὶ τοῦ Πηλίου), οὗτινος ἡ νεοελληνικὴ μορφή Καστανιά ἀπαντᾷ συχνότατα. Ἀκολουθῶν παρακίνησιν τινα τοῦ Λένκ (Πελοπ. 327) ἠδυνάμην νὰ ἀποδεχθῶ ὅτι ἡ κατάληξις - ἰτσα (σλαυικὴ) τοσοῦτον ἐπιξετάθη ἐν τοῖς ὀνομασίαις τῶν πόλεων, ὥστε ἠδυνήθη νὰ διαδοθῇ καὶ πέραν τοῦ σλαυικοῦ ἐδάφους, ἀλλ' ἄμεσον σλαυικὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπίδρασιν δὲν πρέπει ν' ἀποδεχόμεθα ἐν πάσαις ταῖς τὴν κατάληξιν ταύτην φερούσαις ὀνομασίαις. Οὕτω καὶ τὸ Τσακων. Καστανέα· μετετράπη κατὰ τὰς ὀνομασίας τῶν πλησιοχώρων θέσεων (Βάρβιτσα, Κερδάιτσα, Τριπολιτσα κτλ.) Σημειωτέον ἄλλως τε ὅτι ἡ κατάληξις - ἰτσα, καίπερ ἀπαντῶσα ἐν χώραις, περὶ ὧν ὑπάρχει ὑποψία ὅτι ἦλθον εἰς συνάφειαν μετὰ τῶν Σλαύων, ἐν τούτοις δὲν λείπει

1. Νέος χωρογραφικὸς πῖναξ συνταχθεὶς καὶ ἐκδοθεὶς ἐγκρίσει τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν. Ἐκδ. β'. Ἀθήνησι 1890. Τοῦ πίνακος τούτου ἀκολουθῶ κυρίως τὸ ὀρθογραφικόν.

2. Κατὰ τὸν Φίλιππον, ταύτην λαλοῦσι 9000 ἀτόμων, οἰκούντων ἐν 7 κόμαις καὶ 7 χωρίοις· κατὰ δὲ τὸν Ὀρνσταίν μόνον 1000 περίπου.

καὶ ἀπὸ χωρῶν βεβαίως ἐλευθέρων Σλαύων. οὕτω Παλαιοκαστρίτσα, Γαρίτσα καὶ Βενίτσα ἐν Κερκύρᾳ.

17. Καστανιώκισσα, θέσις παρὰ τὸν Ἀγ. Ἀνδρέαν (Δεῦνερ) = Καστανιώτισσα, ὡς ἀπαντᾷται καὶ ἐν Εὐδοίᾳ ὡς ὄνομα χωρίου· φυσικῶς εἶναι λέξις ἐλληνική.

18. Κατήφορα, τὰ, κρημνὸς παρὰ τὰ Μέλανα (Δεῦνερ) — (νεο) ἐλληνικόν.

19. Κλεισοῦρα, μονή (Leake Γ' 505) εἶναι καὶ ἄ. ἐλλ. ὄνομα θέσεως.

20. Κοκκινέϊκα, παρὰ τὸ Λεωνίδιον (χωρ. π.), ἐκ τοῦ κόκκινος (πρὸς. καὶ ἄλλα ὀνόματα θέσεων, ὡς κοκκινά, κοκκινάδες καὶ ἄ.

21. Κολανσιά (ἡ), Κολασιά, ἡ Κολοσιά, θέσις παρὰ τὰ Μέλανα (Δεῦνερ)· ἡ λέξις εἶναι δι' ἐμὲ ἀσαφής· εἶναι ἄρα γε τῆς αὐτῆς ρίζης μετὰ τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Κορίνθου ἀπαντῶντος Κολαντοίκιον. Ἡ λέξις Κολοσιά ἢ Κολασιά ὑπομνήσκει τὴν ἀρχαίαν ὀνομασίαν θέσεως Κολοσσαί ἢ Κολασσαί (Grasberger Griech Ortsnamen 139 248).

22. Κοντολινή, μονή (χωρ. π. Κονδολενά Φιλίππων, Κονδολενά Leake)· πιθανῶς ἐκ τοῦ Κονδυλινῆ (μονή, χώρα ἢ ἄ. τ.) πρὸς. τὸ ἀρ. ἐλλ. Κονδυλέα ἐν Ἀρκαδίᾳ. (Ἀκολουθεῖ).

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΕΛΤΡΟΝ ΟΜΟΝΟΙΑΣ. — Ἰταλικὸς θίασος, μελοδραματίων. — ΘΕΑΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ. — «Ο Προμηθεὺς ἐν Ὀλύμπῳ» ἐπὶ Γ. Καλοσιτίῃ — «Νερόιδας», ἐπὶ Δ. Γρ. Καμπούρογλου, — «Ἡ Γαλήνη», ἐπὶ Περσιάνῳ. — ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ. — «Ἡ κριτικὴ τοῦ θιάσου καὶ αἱ γενικαὶ δογματικαί» — ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ἐξακολουθεῖ τακτικῶς καθ' ἐκάστην ἐσπέραν, πολλοῦ προσερχομένου ἀκροατηρίου, τὰς παραστάσεις αὐτοῦ ὁ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Odoardo Freanzini ἰταλικὸς θίασος μελοδραματίων περὶ οὗ ἐποινάμεθα λόγον ἐν τῇ προτέρᾳ ἡμῶν Ἐπιθεωρήσει. Ἡ γνώμη, ἣν περὶ αὐτοῦ διευτυλώσαμεν, οὐδόλως μετέβλησεν, ἀλλ' ἐπὶ μᾶλλον ἀσφαλῆ αὐτὴν ἀπέδειξεν οὗτος, ὅτι τὰ μελοδραμάτια ἀνήκουσι τοῖς Γαλξίοις. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ κρατίστου ἔργου τοῦ Audran, τῆς Maseotte, φανερόν κατέστησε τὸ πρᾶγμα, διότι ἡ Maseotte ὡς ἀνεβιδάσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς Ὀμονοίας ἦν μᾶλλον παφδιά αὐτῆς ἐν τῇ ὑποκριθεί καὶ τῷ μέλει. Οὐδεὶς τῶν ὑποκριτῶν ἀντελήφθη καλῶς τοῦ σχήματος, ὅπερ ὑπεδύετο, ὅλως δὲ περηνόσεν αὐτὸ ἢ τὸ πρωτογενιστοῦν πρόσωπον ἔχουσα. Ἡ ὥραία δυσφῶν τοῖς Maseotte καὶ ὑπὸ τοῦ θιάσου τοῦ κ. Franzini ἐπίσης ὡς καὶ πέρυσιν ὑπὸ τοῦ θιάσου Stravolo ἐτροποποιήθη, τὸ σχῆμα τοῦ Pipo ὑποδοθείσης γυναικὸς ἀντὶ τοῦ βαρυτόνου. Οὕτως ἡ θεατρικὴ ἐντύπωσις, ἣν προξενεῖ τῇ ἀκροατῇ ἡ δυσφῶν, καταστρέφεται.

Ἀλλ' ὁ θίασος τοῦ κ. Franzini δὲν ἐπύρξεν εὐτυχέστερος καὶ τῇ ἐκτέλει τοῦ Boccace, καίτοι ἐξετέλεσεν αὐτὸν ἀσχυκρίτως κάλλιον τοῦ θιάσου Stravolo, ὅστις ὅλως παρήλλαξε πέρυσιν τὸ χάριεν ἔργον τοῦ Suppé. Οἱ δὲ Mousquetaires au Couvent τῷ Fer-

rier, Prével καὶ Varney, οἵτινες ἀνεβιδάσθησαν μετὰ περὶ εὐσυν πολλῶν ἐτῶν αὐθις ἐπὶ τῆς ἐνταῦθα σκηνῆς ὑπὸ τὸν τίτλον *Armi ed Amori*, εἶνε τῶν καλῶν καὶ τερπνῶν μελοδραματίων, ἐδιδάχθαι δὲ κατὰ τὸ 1880 ἐν τοῖς Bouffes τῶν Παρισίων ἐν οἷς καὶ ὑπερδιακοσιᾶκις ἐπανεληφθῇ. Ἐν τῇ νῦν ἐκτελέσει κατ' ἀνάγκην ἐγένοντο μεταβολαί τινες, ὧν ἀνευ δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ ἐκτέλεσις ἐνταῦθα, τῆς δὲ μεταβολᾶς ταύτης ἐννοοῦμεν πληρεστάτα καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῶν οὐδαμῶς τῷ θιάσῳ καταλογίζομεν, καταλογίζομεν ὅμως αὐτῷ ἐλλείψεις ἐν τῇ ἐκτέλει, καίτοι οἱ Mousquetaires au Couvent ἐπαίχθησαν κάλλιον τῶν προσημειωθέντων ἔργων. Σημειώτεον ὅμως ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τούτοις ὁ χορὸς ἐκτελεῖ κάλλιστα τὸ μέρος αὐτοῦ.

Ὁ θίασος τοῦ κ. Franzini, ὅστις ἐπαναλαμβάνομεν εἶνε λαμπρῶς κατηρτισμένος, ἀριθμεῖ ὥραιας ἐπιτυχίας ἐν μη γαλλικοῖς ἔργοις. Ὁ *Venditore di Uccelli* τοῦ γερμανοῦ μελοποιῦ Zeller, ὅστις ὡς εἶπομεν, κέκτηται τερπνοτάτην μουσικὴν, ἐκτελεῖται ὑπ' αὐτοῦ μετὰ μεγάλῃς ἐπιτυχίας. Ἐπίσης ἡ *Gran Via*, ἥτις βεβαίως ὡς δραματικὸν ἔργον στερεῖται μεγάλῃς ἀξίας, ἀλλ' ἥτις εἶνε τερπνὴ ἔνεκα τοῦ μέλους καὶ τῶν κωμικῶν ἐπεισοδίων, ἐκτελεῖται θαυμάσια ὑπὸ τοῦ θιάσου. Ὁ θίασος οὗτος ἀνεβιδάσθη καὶ τὸ πολὺκροτον ἔργον τοῦ Mascagni, τὴν *Caratteria Rusticana*, ἀνεβιδάσθη δ' αὐτὴν τὸ πρῶτον ἐπὶ τῆς ἐνταῦθα σκηνῆς ἀκριβῶς ὡς ἐξετελέσθη ἐν Ἰταλίᾳ, Παρισίοις καὶ ἀλλαχοῦ. Τὸ τοιοῦτον δὲ ἐπέτρεψεν ἡμῖν πληρεστέραν νὰ σχηματίσωμεν ἰδέαν περὶ τοῦ ἔργου, συντελεσθείσης καὶ τῆς ἐπιτυχούς ἐν γένει ἐκτελέσεως ὑπὸ τοῦ θιάσου τῆς Ὀμονοίας.

Νέον ἔργον ἐξετέλεσεν ὁ θίασος κατὰ τὴν λήξαν ἐβδομάδα μονόπρακτον ἰταλικὸν μελοδραμάτιον ἐπιγραφόμενον *Un Milanese in mare*, οὗ ὁ συνθέτης δὲν ἀνεγράφητο ἐν τῷ προγράμματι. Τὸ μελοδραμάτιον τοῦτο ὅπερ ἐπαίχθη κάλλιστα κατὰ τὴν εὐεργετικὴν τοῦ κ. Righi, κωμικοῦ καλοῦ τοῦ θιάσου, πρωταγωνιστοῦντες αὐτοῦ τοῦ εὐεργετουμένου, καθ' ἡμᾶς δὲν ἀνῆκει τῇ τάξει ἐκείνων, ἅπερ δύνανται νὰ διεκδικήσωσι τίτλους ἀεπτότητος καὶ χάριτος. Εἶνε εἶδος τῆς ἡμετέρας Βαβυλωνίας τοῦ Βυζαντίου, ἐν πολλοῖς ἀνιάρων.

Ταῦτα τὰ κατὰ τὸν θίασον τοῦ κ. Franzini, ὅστις προσελκύει καθ' ἐκάστην πολὺν κόσμον εἰς τὰς παραστάσεις αὐτοῦ.

* *

Ἡ θεατρικὴ κίνησις ἐν Ἀθήναις δὲν ὑπάρχει νῦν ζωηρὰ ὡς πέρυσιν. Οἱ διδάσκοντες θίασοι εἰσὶ δύο, ὁ «Μενάνδρος τῶν ἀδελφῶν Ταβουλάρη, διδάσκων ἐν τῷ θεάτρῳ Τσόχα καὶ «Πρόδοτος», ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Κοτοπούλη διδάσκων ἐν τῷ θεάτρῳ Παραδείσῳ. Ἐκ τοῦ θιάσου τοῦ κ. Ταβουλάρη ἀποχωρήσασα μετὰ βραχυτάτην συνεργασίαν ἡ κ. Παρασκευοπούλου κατήργισεν ἴδιον θίασον. οὔτινος μετέσχευ ἀρτι καὶ ὁ κ. Μ. Ἀρνωτάκης. Ὁ θίασος οὗτος διδάσκει δράματα μόνον ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν Ὀλυμπίων. Ἀντὶ τῆς κυρίας Παρασκευοπούλου προσελήφθη ἐν τῷ θιάσῳ Μενάνδρος ἡ κ. Μελομένη Κωνσταντινοπούλου, τῆς δεσποινίδος Αἰκατερίνης Βερῶν διδασκούσης ἐν Σμύρνῃ.